

Regionala tillgänglighetsrådet

Tid och plats

2025-09-18 klockan 10.45–15.35.

Regionhusets VIP-matsal i Luleå samt digitalt via Teams.

10.40–14.10 Gemensamt med regionala pensionärsrådet.

14.30–15.45 Regionala tillgänglighetsrådet.

Deltagare

Camilla Friberg (S), ordförande

Birgitta Dahlbäck (C), vice ordförande, till 15.30

Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Norrbottens Kommuner, till 14.10

Inga-Lis Samuelsson (C), Norrbottens Kommuner

Beatrice Öman (S), Norrbottens Kommuner, via Teams från 11.30

Stefan Simonsson, Funktionsrätt Norrbotten, via Teams

Jan Erik Nilsson, Funktionsrätt Norrbotten, via Teams

Ann-Christine Magnusson, Funktionsrätt Norrbotten

Inger Johansson, Funktionsrätt Norrbotten, via Teams från 11.20

Mashal Molod, Funktionsrätt Norrbotten

Gudrun Kron, Funktionsrätt Norrbotten, via Teams

Hjördis Lindström, Synskadades riksförbund

Övriga närvarande

Micke Boström, sekreterare

Martin Forss, regionkansliet, till 13.00

Protokollet justeras digitalt

Camilla Friberg, ordförande

Micke Boström, sekreterare

Stefan Simonsson, justerare

1. Sammanträdet för regionala tillgänglighetsrådet öppnas

Camilla hälsar ledamöterna välkomna och öppnar sammanträdet.

2. Upprop

Margareta Lindblom, Funktionsrätt Norrbotten, har av sagt sig uppdraget som ordinarie ledamot i regionala tillgänglighetsrådet. Nu har Mashal Molod, Funktionsrätt Norrbotten, uppdraget som ledamot.

Anneli Arnesdotter, Funktionsrätt Norrbotten, har av sagt sig uppdraget som ersättare i regionala tillgänglighetsrådet. Nu har Patric Gustafsson, Funktionsrätt Norrbotten, uppdraget som ersättare.

Regionala tillgänglighetsrådet beslutar att Patric Gustafsson övertar platsen efter Margareta Lindblom som ordinarie ledamot i gruppen för hjälpmedels-samverkan samt att Mashal Molod övertar platsen efter Anneli Arnesdotter som ersättare i gruppen för hjälpmedelssamverkan.

Uppropet genomförs gemensamt med regionala pensionärsrådet. Vid samtliga punkter som genomförs gemensamt med regionala pensionärsrådet deltar följande ledamöter.

Glenn Berggård (V), vice ordförande
Åke Bolmgren, PRO
Eivy Blomdahl, PRO
Kerstin Öhrling, PRO, via Teams
Siv Nilsson, SKPF, på plats före lunch samt via Teams efter lunch
Ingrid Norberg, SKPF
Anita Hollström, SPF Seniorerna, via Teams

3. Val av protokolljusterare

Som protokolljusterare väljs Stefan Simonsson.

4. Godkännande av dagordning

Punkten genomförs gemensamt med regionala pensionärsrådet.

1. Sammanträdet öppnas.
2. Upprop.
3. Val av protokolljusterare.
4. Godkännande av dagordning.
5. Informationsärenden tillsammans med regionala pensionärsrådet.
 - Samverkansgruppen för tillgänglighet i kollektivtrafiken.
 - Hjälpmedelssamverkan.

- Norrbottens kommuner.
 - Information från hörselvården i Norrbotten.
 - Information från tandvården i Norrbotten.
6. Ärenden för regionala tillgänglighetsrådet.
- Aktuell regioninformation.
 - Regionala tillgänglighetsrådets frågor.
7. Sammanträdet avslutas.

Dagordningen godkänns.

5. Informationsärenden

Punkten genomförs gemensamt med regionala pensionärsrådet.

Samverkansgruppen för tillgänglighet i kollektivtrafiken

Anita berättar att samverkansgruppens möte den 6 maj 2025 som bland annat handlade om upphandling av nya bussar till kollektivtrafiken. Representanterna från pensionärsrådet har uppmärksammat behovet av toaletter, sänkbar ingång till bussen och möjligheten att resa enkelt med rullator. Detta skulle kunna öka resandet.

Ledamöterna diskuterar behovet av tillgänglighetsanpassad information på bussarna. Det handlar bland annat om utrop av stationer.

Ingrid uppmärksammar situationer när man bor långt ifrån tätort och behöver transport till och från hållplatsen för att kunna åka buss. Glenn förklarar regelverket för busstaxi och sjukresor. Det kan vara förändringar av reglerna på gång som skulle kunna innebära underlättade transporter till och från bussen.

Mashal påminner om behovet av ramp till bussar. Han har noterat att kunskapen bland bussförarna är låg när det gäller att kunna använda de ramper som finns. Gudrun berättar att det inte är några problem med rullstol på bussen. Men på vissa bussar måste rullstolen ligga i bagageutrymmet. Ledamöterna konstaterar att det är nödvändigt med utbildning av bussförarna och att förarna också måste få träna regelbundet så att kunskaperna inte glöms bort. Det är viktigt att öva.

Ann-Christine frågar om busschauffören är skylig att hjälpa till med hjälpmedel och liknande. Camilla och Glenn tar med sig frågan.

Hjördis påminner om att det tidigare funnits värdar på bussarna och undrar om det finns planer på att införa värdar igen. Glenn berättar att vissa linjer har värdar i samverkan med Röda Korset. Samtidigt har reglerna ändrats så att alla i bussen måste sitta med säkerhetsbälte under färden. Det gör att värdarna inte kan göra lika mycket som tidigare. Just nu finns inga planer på att införa värdar med samma arbetsuppgifter som tidigare.

Representanterna får ta med sig det som framkommit till nästa träff med samverkansgruppen som är den 30 september 2025.

Hjälpmedelssamverkan

Anita och Kerstin berättar att gruppen för hjälpmedelssamverkan har träffats två gånger sedan rapporteringen på förra sammanträdet.

Det pågår en översyn av riktlinjerna för inköp av hjälpmedel. Den ska vara klar inför 2026.

Samtidigt pågår många upphandlingar av olika hjälpmedel. Bland annat gäller det batterier, laddare, personlyftar, amningshjälpmedel, madrasser samt utrustning för personlig vård och hygien.

Hjördis frågar speciellt om synhjälpmedel och får informationen att syncentralen har en egen organisation för upphandling av synhjälpmedel.

Norrbottens Kommuner

Ledamöterna från Norrbottens Kommuner informerar.

Kalix kommun har blivit utvald av MDF (myndigheten för delaktighet) har som modellkommun för funktionshinderpolitiken. Kommunen får pengar till att rigga en organisation för arbetet som ska pågå till 2028.

Det handlar bland annat om en fördjupad samverkan med civilsamhället, att stärka brukarinflytandet samt att förbättra uppföljning och mäta effekter.

Det pågår en utredning av utskrivningsklara patienter. Bland annat har man sett att det förekommer många flyttade utskrivningsdatum. Kommunernas utredning blir klar inom kort och ska sedan leda till uppdaterade rutiner och nya samarbetssätt.

Norrbottens Kommuner arbetar med den nya socialtjänstlagen. Där handlar det till exempel om en lägesbeskrivning och en behovsanalys. Man arbetar också vidare med frågan om regeringens aktivitetskrav för personer med funktionsnedsättning.

Information från hörselvården i Norrbotten

Pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet får besök av tre representanter från hörselvården i Norrbotten som informerar och svarar på frågor.

- Anna Johansson, verksamhetsområdeschef
- Sofia Öman, enhetschef
- Linda Granlund, utvecklingsledare.

Informationen handlar bland annat om vilka verksamheter som ingår i länets hörselvård. En lägesbeskrivning handlar om arbetet med att korta väntetider och de positiva resultat som nu börjar märkas.

Vidare handlar informationen om förändrade arbetssätt, utbildning och rekrytering samt några pågående projekt som

- distansmottagning
- egenvårdsmätning
- stöd- och behandlingsprogrammet *Hörselvård för dig*.

Hörapparater

Stefan frågar om hörselvården känner till projektet ”Bli vän med din hörapparat” i Boden. Det är Hörselfrämjandet som samverkar med biblioteket och håller fyra träffar inom en månad med åtta platser per tillfälle. Han tycker att det skulle finnas på flera ställen. Från hörselvården är man positiv till att växeldra med intresseorganisationer. Skulle det få spridning så kan man hjälpas åt med mycket. Ibland är det en utmaning att nå ut till alla invånare så hörselvården försöker alltid värna om samverkan.

Hörsestest

Stefan frågar om gratisappar för egentest av hörseln. Det finns ingen rekommendation från hörselvården. Generellt gäller att om man upplever hörselproblem så ska man alltid uppsöka hälsocentralen.

Väntetider

Åke uppmärksammar att det är lång väntetid till hörselvården. Han får information om att det alltid är värt att kontakta hörselvården, helst via telefon eller 1177.

Siv undrar hur långa väntetider det är till hörselvården. Det är svårt att svara på eftersom väntetiden varierar utifrån det medicinska behovet och andra orsaker. Men en uppskattning är ungefär noll väntetid för prioriterade patienter upp till två år för patienter med den lägsta prioriteringen.

Resa för hörselvård

Siv har noterat att många norrbottningar som kontaktat regionens vårdgarantienhet har åkt till Stockholm för vårdinsatser. Detta är problematiskt för personer som är äldre. Efterkontroll och stöd fungerar inte heller när vården finns i Stockholm. För patienten är det kostsamt och tidskrävande när det ändå inte fungerar. Hon undrar om det görs någon uppföljning på detta.

Hörselvården informerar om att vårdgarantin är lagstyrd. Det är inte regionen som väljer vilka patienter som får åka till andra orter för insatser. Patienten väljer själv att åka. Väntetiderna beror till största del på utmaningar med rekrytering av personal. Hörselvården rekommenderar att man går stöd- och behandlingsprogrammet *Hörselvård för dig* innan man exempelvis bestämmer sig för att resa till en vårdinsats.

Ann-Christin frågar om möjligheten att en specialist från södra Sverige tillfälligt besöker Norrbotten i stället för att det är patienterna som reser. Hörselvården berättar att insatserna beror på vad man har för problem och när i tid man behöver sin insats. Verksamheten blir då väldigt individstyrd vilket gör det svårt att anpassa tillfälliga inhyrningar av personal till generella flöden.

Stefan funderar vidare på situationen där man nyttjat vårdgarantin på annan ort och sedan fungerar det ändå inte. Inom första året efter insatsen måste man då anlita samma vårdgivare igen för att exempelvis justera sin hörapparat. Situationen leder till att många struntar i detta vilket inte är ett optimalt flöde.

Hörselvården informerar om att det rent tekniskt inte går att programmera om en hörapparat i Norrbotten om den är utprovad i exempelvis Stockholm. Ledamöterna diskuterar olika tekniska aspekter av detta. Hörselvården meddelar att det pågår att arbeta med att försöka lösa problemet. När det har gått längre än ett år så måste man oftast göra en ny undersökning och hörselutredning.

Åke uppmärksammar situationer där den som måste resa till Stockholm behöver en följeslagare. Han undrar vad som gäller i dessa fall. Hörselvården svarar att det är Region Norrbottens bestämmelser för sjukresor som gäller i detta fall. Från hörselvården kan man inte avgöra vem som får följeslagare.

Hjälp i hemmiljö

Siv ser ett behov av hjälp i hemmet. Många lämnas med sitt hörhjälpmedel och får klara sig själv. Samtidigt frågar hon om det sker någon samverkan mellan regionen och kommunerna i frågan. Från hörselvården är man medveten om att det är en stor bit som saknas i vardagen. Regionen och kommunerna försöker att hjälpas åt där man kan även om det inte alltid finns något organiserat samarbete.

Ann-Christin frågar om kopplingen till hemsjukvård och om man skulle kunna få hörselinsatser i hemmet via hemsjukvården. Hon uppmärksammar att det i dagsläget saknas specialkompetens inom hemsjukvården för att hantera detta. Hörselvården svarar att hemsjukvården främst är en kommunal fråga.

Hjördis undrar hur man tar hand om personer som både är syn- och hörsel-skadade. Hörselvården berättar om individanpassade insatser, samverkan med syncentralen och arbete i team kring den som behöver hjälp.

Tolk

Hjördis har hört att det är svårt att få tolk. Hörcentralen känner inte till detta och tar med sig frågan till den interna organisationen.

Återbesök

Ann-Christin frågar om återbesök. Hörselvården svarar att om man själv söker återbesök så blir man kallad till det.

Information från tandvården i Norrbotten

Pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet får besök av Maria Pettersson som är tandvårdschef i regionen. Hon informerar om verksamheten och svarar på ledamöternas frågor. Bland annat handlar det om

- folktandvårdens uppdrag
- folktandvårdens organisation i Norrbotten
- prioriteringsordning för tandvårdspatienter
- specialisttandvården
- vilka grupper som har rätt till tandvård för sjukvårdsavgift
- den omfattande resursbristen inom tandvården
- det statliga tandvårdsstödet
- fri prissättning för privat tandvård
- åtgärder för att rekrytera personal och minska väntetider
- arbetsmiljön inom tandvården
- teamtandvård
- samverkan med privat tandvård
- individuell riskbedömning
- uppföljning av väntelistor
- stöd från Folktandvården i Stockholm
- mobil tandvård på äldreboenden i Norrbotten
- lokal utbildning av tandsköterskor
- samverkan med tandläkarutbildning och tandhygienistutbildning i landet
- lärlingsprogram och stipendier
- anställning av tredjelandsstandläkare
- påverkansarbete av den nationella tandvårdsarenan
- behovs- och solidaritetsprincipen i en lagrådsremiss

- utredning av nationellt verktyg för riskbedömning av tandvårdspatienter
- nationell prisförändring.

Maria informerar om tandvårdsreformen ”Tiotandvård” som just nu är ett förslag men verkar gå igenom. Den omfattar alla personer som är 67 år och äldre. Reformen innebär att man inte ska behöva betala mer än 10 procent av referenspriset enligt statens prislista. Detta gäller för behandlingar men inte kontroller eller förebyggande insatser. Reformen täcker alla proteser och nästan alla tänder i munnen. Dock inte de tänder som har ett högre tandnummer än fem, alltså de tänder som sitter längst in i munnen. Till detta kommer särskilda tillägg som kan påverka patienter i vissa norrbottniska kommuner ännu mer fördelaktigt. Dessutom driver de fyra nordligaste regionerna frågan om ett gemensamt ansvar för tandvården.

Siv tycker att de kommande förändringarna verkar positiva. Hon nämner exempel där patienter påbörjat sin behandling i Folktandvården och sedan blivit hänvisade till att fortsätta inom privat tandvård. Detta med ökade kostnader som följd.

Birgitta märker att barnen i Norrbotten har bra tandhälsa. Men när man är äldre så får man kanske inte alltid den insats som man behöver där man är. Det gäller så väl i hemmet som på sjukhus. Maria berättar om regionens uppsökande verksamhet för munhälsa och regionens riktade utbildningsinsatser. Ingrid understryker hur viktigt det är med utbildning i munhälsa inom äldreomsorgen och hemtjänsten.

Åke berättar om situationen i Haparanda där vissa medborgare söker tandvård i Finland. Man får då ersättning från Försäkringskassan men inte för hela kostnaden.

Ledamöterna diskuterar tandvårdsfrågor ur flera olika synvinklar och konstaterar att tandvården i Norrbotten inte är jämlig ut ett nationellt perspektiv. Det är viktigt att påverka tandvårdsfrågorna nationellt från flera håll för att få till förändringar. Det kan vara från regionens verksamhet, politiken och föreningslivet.

6. Ärenden för regionala tillgänglighetsrådet

Aktuell regioninformation

Camilla lämnar aktuell regioninformation och svarar på frågor i samband med detta.

Regionens nya organisation

Sedan den 1 september 2025 har regionen en ny organisation för vårdverksamheterna som nu är indelade i tre jämnstora divisioner.

- Nära
- Medicin och akut omhändertagande
- Opererande och diagnostik.

Den nya organisationen innebär bland annat att all opererande verksamhet är samlad i samma division. I samband med omorganisationen har det även förekommit ett visst chefsbyte.

Pia Näsfall slutar som hälso- och sjukvårdsdirektör vid månadens slut. Jonas Thörnqvist är tillförordnad hälso- och sjukvårdsdirektör under tiden som rekryteringsarbetet av en ny direktör pågår.

Ledamöterna diskuterar olika aspekter av regionens organisation.

Hälso- och sjukvården under sommaren

Hälso- och sjukvården har fungerat ganska väl under sommaren. På vissa håll har det varit skört med bemanning men det har ändå flutit på bra. Till exempel kunde regionen hålla alla allmänmedicinska vårdplatser i glesbygden öppna hela sommaren. Tillgängligheten till primärvården har varit god i exempelvis Luleå- och Bodenområdet medan det har varit sämre i områden som redan innan sommaren hade ett utmanande läge. Tillgängligheten via telefon har varit god med några få undantag.

Det fanns oro för ambulansverksamheten inför sommaren men där har det fungerat bra, även om vissa stationer har varit ovanligt hårt belastade. Det har varit tuffare i delar av östra Norrbotten kopplat till långa avstånd.

På sjukhusen har sommaren sett olika ut. I Kalix hade man problem med att upprätthålla samtliga vårdplatser. I Sunderbyn fungerade andra delen av sommaren väldigt bra. Samverkan inom sjukhuset har fungerat mycket bättre än tidigare vilket resulterade i den bästa sommaren på många år.

Regionen ska göra en mer utförlig utvärdering av sommaren framöver.

Camilla påminner om projektet ”Tillgängliga för norrbottningen” som bland annat syftar till ökad bemanning och därmed ökad kapacitet inom hälso- och sjukvården.

Ledamöterna diskuterar olika aspekter av vårdens bemanning. Ann-Christine påminner om situationen på akuten i Sunderbyn där det legat patienter i korridorerna. Inga-Lis påminner om vikten av bra kommunikation till medborgarna och får medhåll av Camilla.

Psykiatri under sommaren

Birgitta informerar om läget inom psykiatri under sommaren.

I Sunderbyn har man inte kunnat hålla alla vårdplatser öppna på grund av en pågående installation av nytt larm som nu är avslutad. Sjukhuset har anställt extra personal för att klara verksamheten. Det har även förekommit överbe-

läggningar och man har tagit in extra bäddar. Fortfarande råder ett utmanande läge på psykiatri i Sunderbyn.

Även öppenvården har haft problem att klara alla verksamheter i sommar.

Arbetsättet SPOT (specialistpsykiatriskt omvårdnadsteam) i Piteå har bidragit till att undvika inläggningar. Teamet gör insatser i patienternas egna boende. Det upplevs som positivt och uppskattas av patienter som får stödet och deras anhöriga. SPOT-tjänsterna är också attraktiva som arbetsplats. Tanken är att sprida arbetsättet i Norrbotten framöver.

Birgitta informerar om det ständiga arbetet med att komma till rätta med bemanningen inom psykiatri. Det gäller framför allt sköterskor.

Inga-Lis undrar varför behoven ökar över sommaren. Birgitta berättar att sommaren vanligtvis är en lugnare period. Den här sommaren har psykiatri haft ovanligt många nya patienter som tagit mycket tid. Många patienter är unga och det har även förekommit tvångsvård. Regionen kommer att göra en utredning och analys av sommaren.

AT-ranking

Varje år gör SYLF (Sveriges yngre läkares förening) en undersökning bland landets AT-läkare. AT står för allmäntjänstgöring. Det är en praktisk tjänstgöring efter examen som krävs för att läkaren ska kunna erhålla legitimation. AT-tjänstgöringen ska innehålla handledning och AT-läkaren ska beredas tillfälle att studera. Tjänstgöringen ska vara minst 18 månader lång och innehålla placeringar på fyra olika områden: invärtesmedicinska specialiteter, kirurgiska specialiteter, psykiatri och allmänmedicin.

I den undersökning som SYLF gör får AT-läkarna själva ranka sin AT-tjänstgöring. Resultatet sammanställs i en rapport som kallas AT-rankingen och som har funnits i 25 år. Rapporten finns att läsa och ladda hem från SYLS:s hemsida.

<https://slf.se/sylf/app/uploads/2025/09/at-rapporten-2025.pdf>

Från Norrbotten har 19 AT-läkare svarat på frågorna i 2025 års ranking som totalt omfattar 66 arbetsplatser. Rapporten visar både på positiva och negativa aspekter för Norrbotten.

Camilla berättar att Norrbotten hade den kortaste väntetiden i landet för att ta emot AT-läkare. Regionen tar också emot många AT-läkare i förhållande till länets storlek. Där är Norrbotten tredje bäst i Sverige och tar ett stort ansvar i att utbilda läkare.

Rankingen är uppdelad i olika avsnitt och en summering. Resultaten för Norrbotten varierar mellan de olika avsnitten. Alla sjukhus är inte bra på allt. Psykiatri drar exempelvis ner snittet för Sunderbyn. Avsnittet allmän medicin ligger högt och det är bra.

Totalt är Kalix sjukhus rankat som nummer sju av 66 arbetsplatser. Kiruna kommer på plats 17, Piteå på plats 31, Gällivare på plats 49 och Sunderbyn på plats 51. Tidigare har Sunderbyn legat ännu lägre på den totala AT-rankingen.

Camilla reflekterar över att mindre sjukhus kan ha lättare att få högre ranking. Där är det oftast lättare att få mycket tid för handledning, att bli sedd och att vara en del i ett sammanhang. Även mängden stafettläkare kan påverka tillgången till handledning.

Stefan pekar på vikten av att få läkare att stanna i Norrbotten och frågar vad regionen gör för att locka till detta. Camilla är inte helt insatt i alla insatser men vet att regionen deltar på rekryteringsmässor och försöker lotsa mot intressanta arbetsplatser.

Ann-Christine tycker det är viktigt att läkarna får forskning inbakat i sina tjänster. Birgitta upplyser om att det ingår forskning i utbildningen för att man ska kunna bli färdig läkare.

Regionala tillgänglighetsrådets frågor

Vaccin

Stefan har noterat att privat vaccinering mot bältros finns i två olika prisklasser. Han menar att det blir väldigt dyrt och tycker att regionen ska ta hela eller delar av kostnaderna.

Ledamöterna diskuterar det nationella vaccinationsprogrammet. Camilla informerar om att regionen följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Det är viktigt att rekommendationerna också är finansierade. Hon rekommenderar föreningarna och organisationerna att fortsätta driva frågorna nationellt.

Optiker

Hjördis uppmärksammar att det just nu saknas en optiker på syncentralen vilket leder till köer. Detta är en verksamhetsfråga som hänvisas till de lokala patientråden.

7. Sammanträdet avslutas

Camilla tackar ledamöterna för sitt engagemang och avslutar sammanträdet.

Följande handlingar har undertecknats den 29 september 2025

2025-09-18 Protokoll regionala
tillgänglighetsrådet.pdf
(308618 byte)
SHA-512: 2d9a33d005f0cc861636f4ac893f5abd642da
46910ce3e234acee5429fc66143909552d026e71aa1547
485a80a511c89bf648dcdfc93b073c14bc3ccb4c12124

Underskrifter

2025-09-29 13:35:05 (CET)

Camilla Kristina Friberg

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-09-25 11:29:12 (CET)

Gustav Stefan Simonsson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-09-25 10:55:32 (CET)

Micke Boström

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

Undertecknandet intygas av Assently

2025 09 18 Protokoll regionala tillgänglighetsrådet

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

995383bf206fc44c1fdf05819f56e8acb11feba4b6c6c653f25e08fbecd9d49e3c2ed910fa78350e18ee4269f203f56bb3b5e45014845aae779c2ce6ddd01e6c

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently. Assently tillhandahålls av Assently AB, organisationsnummer 556828-8442, Sverige.